

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΖΟΓΛΟΥ

# Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ στην ηλεκτρονική ΕΠΟΧΗ

Σχέδιο δράσης με πρακτικές ιδέες, γνωμικά και ποιήματα για να αντιμετωπίσεις καλύτερα τις επιπτώσεις του 21<sup>ου</sup> Αιώνα



  
FYLATOS PUBLISHING



Copyright για την ελληνική έκδοση  
Ιωάννης Κυριαζόγλου  
© Εκδόσεις Φυλάτος, © Fylatos Publishing,  
Θεσσαλονίκη 2022

**Συγγραφέας: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΖΟΓΛΟΥ**

Επιμέλεια: © Fylatos Publishing  
Γραφιστική επιμέλεια & σχεδιασμός εξωφύλλου:  
Χρύσα Γκανούδη © Fylatos Publishing

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση τμήματος του παρόντος έργου για λόγους σχολιασμού ή κριτικής. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση περιορισμένων τμημάτων για επιστημονικούς λόγους, με υποχρεωτική αναγραφή του τίτλου του έργου, του συγγραφέα, του εκδότη, της σελίδας που αναδημοσιεύεται και της ημερομηνίας έκδοσης. Απαγορεύεται οποιαδήποτε διασκευή, μετάφραση και εκμετάλλευση, χωρίς αναφορά στους συντελεστές του βιβλίου και γραπτή άδεια του εκδότη και του συγγραφέα σύμφωνα με τον νόμο.

© Εκδόσεις Φυλάτος, © Fylatos Publishing  
e-mail. [contact@fylatos.com](mailto:contact@fylatos.com)  
web: [www.fylatos.com](http://www.fylatos.com)

**ISBN: 978-960-658-133-5**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΖΟΓΛΟΥ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

στην

ηλεκτρονική  
ΕΠΟΧΗ

Σχέδιο δράσης με πρακτικές ιδέες, γνωμικά και ποιήματα για να αντιμετωπίσεις καλύτερα τις επιπτώσεις του 21<sup>ου</sup> Αιώνα

Εκδόσεις Φυλάτος  
Fylatos Publishing  
MMXXII

*Αφιέρωση...*

*Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στην οικογένειά μου. Την Sandy, τη Μιράντα, τον Δημήτρη και τον Χρήστο, που με υπομένουν, με αγαπούν και με υποστηρίζουν, και που μου χάρισαν το ποίημα που ακολουθεί. Επίσης στη γλυκιά, γαλανομάτα Μελίνα που μας φέρνει την άνοιξη, το φως και το ευοίωνο μέλλον, και που είναι για όλους μας:*

*“L' amor che move il sole e l' altre stelle...”*

*(Η αγάπη που κινεί τον ήλιο και τα άλλα αστέρια)*

*Έλα σε μια ώρα  
Έλα σε μια ώρα είπα...  
Αλλά ήσουν ήδη εδώ  
Είσαι συνέχεια εδώ, σε κάθε μου κύτταρο  
Και όπου κι αν κοιτώ  
Ελπίζω να συγχωρέσεις το δικό μου άδικο λεπτό  
Είμαι τόσο τυχερή που σε έχω εδώ, κοντά μου, γύρω μου, στο πλάι μου  
Και να ξέρεις πως μόνο σ' αγαπώ  
Πατέρα μου καλέ και γλυκέ*

# Σύνοψη

Το βιβλίο **‘Ο Άνθρωπος στην Ηλεκτρονική Εποχή’**, περιγράφει τις συνθήκες διαβίωσης του ανθρώπου στην Ηλεκτρονική Εποχή, τις επιπτώσεις αυτής της εποχής στο άτομο και περιέχει τρόπους για να αντιμετωπίσεις καλύτερα τις συνθήκες και επιπτώσεις της ηλεκτρονικής εποχής και του ψηφιακού πολιτισμού.

**Περιλαμβάνει, συνοπτικά, 10 κεφάλαια και 10 παραρτήματα** που:

1. Περιγράφουν (Πρόλογος, Κεφάλαια 1–4) την Ηλεκτρονική Εποχή και τις επιπτώσεις στα άτομα και την κοινωνία.

2. Αναλύουν (Κεφάλαια 5 – 10 και Παράρτημα 1–10) **τρόπους βελτίωσης των επιπτώσεων της Ηλεκτρονικής Εποχής** με:

- Ένα σχέδιο δράσης (7 βημάτων), με τη χρήση ιδεών και άνω των 650 γνωμικών αρχαίων Ελλήνων (ταξινομημένα σε 21 κατηγορίες) και 35 ποιημάτων,
- Ένα σύνολο (περίπου 31) από πρακτικές ενέργειες για πιο ισορροπημένη και αρμονική ζωή, και τη βελτίωση της ψυχικής σας υγείας, της ηλεκτρονικής σας παρουσίας και την ψηφιακής τεχνολογίας,
- Ένα γλωσσάρι (Παράρτημα 8) όρων και εννοιών Πληροφορικής και Διαδικτύου, και
- Ηθικά διδάγματα 21 μύθων του Αισώπου (Παράρτημα 9).

# Περιεχόμενα

Σύνοψη	6
Πρόλογος: Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Εποχή	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Ψηφιακή Αλφάβητος, Μέσα και Πολιτισμός	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Το Μηδέν και το Άπειρο	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Κοινωνικό και Οικονομικό Περιβάλλον	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Τι είναι ο Άνθρωπος του 21 <sup>ΟΥ</sup> αιώνα;	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Διαχείριση Ψηφιακής Τεχνολογίας	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Διαχείριση Συστημάτων Ηλεκτρονικής Πληροφόρησης	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. Αξιοποίηση Πολιτιστικών Αξιών	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. Πως πρέπει να δράσουμε στον 21 <sup>ο</sup> αιώνα	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. Ο ρόλος της ποίησης και των γνωμικών στη ζωή του Ανθρώπου	102
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10. Σχέδιο Δράσης Αντιμετώπισης της Ηλεκτρονικής Εποχής	114
Επίλογος	131
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Τα Γνωμικά των Επτά Σοφών	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. Τα Δελφικά Παραγγέλματα	152
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. Ποιήματα	161
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4. Καθημερινές πρακτικές για τη βελτίωση της ψυχικής σας υγείας	179
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5. Πρακτικές Διαχείρισης Θεμάτων της Ηλεκτρονικής σας Παρουσίας	190
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6. Πρακτικές Διαχείρισης Επιπτώσεων Ψηφιακής Τεχνολογίας	196
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7. Γνωμικά Φωτισμένων Ανθρώπων	207
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8. Γλώσσα της Πληροφορικής και του Διαδικτύου	225
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9. Μύθοι Αισώπου	238
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10. Η Ομορφιά του Αριθμού 147	245
Σημειώσεις	248
Ενδεικτική Βιβλιογραφία	270
Λίγα λόγια για τον συγγραφέα	273

## Πρόλογος: Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Εποχή

---

*‘Η ευτυχία δε βρίσκεται στα υλικά αγαθά, ούτε στο χρυσάφι, η ευτυχία κατοικεί στην ψυχή’.*

*Δημόκριτος*

*‘Η ψυχή ενός τοπίου, τα πνεύματα των στοιχείων, η ιδιοφυΐα κάθε τόπου θα αποκαλυφθούν σε μια στοργική θέα της φύσης’.*

*Karl Jaspers*

### 1. Η έννοια της ηλεκτρονικής εποχής

Η ηλεκτρονική εποχή είναι επίσης γνωστή ως εποχή της πληροφορίας ή ψηφιακή εποχή. Ξεκίνησε γύρω στη δεκαετία του 1970 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Αυτή είναι μια περίοδος μετάβασης από την παραδοσιακή βιομηχανία σε μια οικονομία που βασίζεται στην πλήρη ένταξη όλων των υπηρεσιών σε υπολογιστικά συστήματα και εφαρμογές και στην αυξανόμενη ψηφιοποίηση της πληροφορίας για όλες τις χρήσεις.

Σταδιακά όλο και θα εξαρτόμαστε από ρομπότ και μηχανές για να εκτελούμε λειτουργίες που εκτελούσαν προηγουμένως οι άνθρωποι.

Μέσω της ανάπτυξης της τεχνητής νοημοσύνης και της μηχανικής μάθησης, οι μηχανές μπορούν να μάθουν τα ανθρώπινα συναισθήματα. Με αυτό, είναι σε θέση να λαμβάνουν αποφάσεις που θα έπρεπε να έχουν πάρει οι άνθρωποι, βοηθώντας έτσι την παραγωγή, κ.λπ.



## 2. Χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής εποχής

Τα χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής εποχής περιλαμβάνουν τα εξής:

- Την επανάσταση της πληροφορίας που δημιουργεί μια κοινωνία βασισμένη στη γνώση
- Την πιο αποτελεσματική χρήση των πληροφοριών κατά τη διάρκεια αυτής της εποχής.
- Την καλύτερη αποτελεσματικότητα της παραγωγής και της παροχής υπηρεσιών
- Τη μεγαλύτερη παραγωγικότητα μέσω της χρήσης προηγμένης τεχνολογίας
- Την καλύτερη διαχείριση των πόρων μέσω της χρήσης της επιστήμης δεδομένων
- Τις μηχανές να αρχίζουν, σιγά – σιγά, να αντικαθιστούν τον άνθρωπο στην παραγωγή οδηγώντας σε σταδιακή απώλεια θέσεων εργασίας, κ.λπ.

Αυτά κατέστησαν δυνατά με την πρόοδο στους μικροεπεξεργαστές υπολογιστών, τις εφευρέσεις προσωπικών υπολογιστών, το Διαδίκτυο και τον Παγκόσμιο Ιστό, την Τεχνητή Νοημοσύνη, κ.λπ.

*Τι αισθάνομαι για την ηλεκτρονική εποχή περιέχεται στο ποίημά μου στη συνέχεια.*

### Ραχ Τεχνίκα (Τεχνολογική Ειρήνη)

Καθώς οι συσκευές μάς διασυνδέουν με ασύλληπτη μανία  
Να πλεύσουμε στου ψηφιακού ωκεανού το βαθύρροο  
ρεύμα

Νιώθουμε πολλοί δυνατοί πνευματικά, σωματικά και  
ψυχικά

Να ταξιδέψουμε άμεσα με τη δική μας 'Αργώ'  
στην Εσπερία

Το υποσυνείδητό μας όμως το περιβάλλει η εικονική  
πραγματικότητα

Και το συμπληρώνει με την αβάσιμη ενάρετη υλιστική  
μας ματαιοδοξία

Οδηγώντας μας τελικά στη δική μας ατελεύτητη συνει-  
δησιακή αργία

Καθώς γεμίζει την ανήσυχη ψυχή και το πνεύμα μας με  
μεγάλη ανία

Γιατί καθώς οι ψηφιακές συσκευές κυβερνούν τη δική  
μας την εστία

Διασυνδέοντας τα πάντα και προσθέτοντάς μας πολύ  
άγχος και αγωνία

Το επίπεδο της ανησυχίας μας φθάνει πια σε επίπεδα  
σουρεαλιστικά

Αποκυήματα ενός κόσμου γεμάτου από τη διαδικτυακή  
φαντασία

Ω! Ύψιστε Κύριε, Σεβαστέ, Ουράνιε Δημιουργέ και  
Στοργικέ Πατέρα

Κάνε την ανώφελη τεχνολογία να βγει από την ταπεινή  
μας κατοικία

Οδήγησέ μας με σιγουριά πίσω στο σπίτι με φιλία, γαλή-  
νη και ηρεμία

Ευλόγησέ μας να βρούμε πάλι την αληθινή και ευγενική μας αρμονία.

Και όπως πολύ σοφά έχει πει ο Albert Einstein: ‘Οι υπολογιστές είναι απίστευτα γρήγοροι, ακριβείς και ανόητοι. Τα ανθρώπινα όντα είναι απίστευτα αργά, ανακριβή και λαμπρά. Μαζί είναι πανίσχυροι πέρα από κάθε φαντασία<sup>2</sup>’.

### 3. Βασικές Τεχνολογίες της Ηλεκτρονικής Εποχής

Οι βασικές τεχνολογίες της Ηλεκτρονικής Εποχής περιλαμβάνουν τα εξής: Servers, Data Bases, Cloud Services, Computerized Information Systems, Programming Languages, Networks, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο, Προσωπικούς Υπολογιστές, Φορητούς Υπολογιστές, Ασύρματη Δικτύωση, Οικιακές Κονσόλες Βιντεοπαιχνιδιών, Κοινότητες Διαδικτυακών Παιχνιδιών, Παγκόσμιος Ιστό (WWW), PDAs, Κινητά Τηλέφωνα, Smartphones, GPS, Ψηφιακή Τηλεόραση, Ψηφιακή Κάμερα και Webcams, Δορυφορικό Ραδιόφωνο και Tablet PCs, Internet of Things, κ.λπ<sup>3</sup>.

### 4. Σκοπός και στόχος του βιβλίου

Το βιβλίο ‘**Ο Άνθρωπος στην Ηλεκτρονική Εποχή**’, περιέχει πρακτικές ιδέες, σκέψεις, γνώμικά και ποιήματα για να αντιμετωπίσεις καλύτερα τις επιπτώσεις της ηλεκτρονικής εποχής και του ψηφιακού πολιτισμού.

Είναι γραμμένο ως ένα δοκίμιο, σύντομο, ευσύνοπτο (όπως το καθόρισε ο Σεφέρης) και όχι ως μια πολυσέλιδη

‘πραγματεία’ που θα απαιτούσε συστηματική και διεξοδική επιστημονική διερεύνηση του θέματος και πολύ επιστημονικά τεκμηριωμένες προτάσεις και θέσεις.

**Είναι η προσπάθειά μου** να καταθέσω σε δημόσιο προβληματισμό τις σκέψεις μου για την παρούσα κοινωνική κατάσταση του ανθρώπου και πως αυτός μπορεί να αντιδράσει στον κατακλυσμικό ερχομό της νέας τάξης πραγμάτων.

Του μεταμοντέρνου πολιτισμού του 21<sup>ου</sup> αιώνα, της σύγκρουσης των πολιτισμών και θρησκειών, της ηθικής της αντιμετώπισης των πάντων με βάση ‘το σύνδρομο και τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς’, και της ισοπέδωσης της ιδιωτικής προσωπικότητας του ατόμου.

**Σκοπός του βιβλίου** με τις πρακτικές ιδέες, σκέψεις, γνωμικά και ποιήματα **είναι να παρακινήσει τον** αναγνώστη να συμμετέχει, να θέσει σε κίνηση τόσο τη νόησή του, τη σκέψη του και τη φαντασία του, όσο και τον συναισθηματικό του κόσμο. Επίσης, να τον συγκινήσει, να του καλλιεργήσει ένα τρόπο σκέψης να δει τα πράγματα και την κατάσταση από άλλη σκοπιά, και να τον τέρψει σε εσωτερικό, ψυχικό επίπεδο.

**Ο τελικός μου στόχος** είναι, ίσως, να βάλω τον σπόρο της ενάρετης αλλαγής στο πνεύμα και ψυχή του κάθε ατόμου για να ανθίσει και να ενδυναμώσει μέσα του το συναίσθημα της βελτίωσης για να αντιμετωπίσει, πιο αποτελεσματικά, την κατάσταση των πραγμάτων στην παρούσα περίπλοκη ηλεκτρονική εποχή.

**Η ηλεκτρονική εποχή** φέρνει πολλά οφέλη και συνέπειες σε όλους: κοινωνία, οικονομίες, οικογένειες και άτομα.

Θα επικεντρωθώ, σε αυτό το δοκίμιο, στις διάφορες πτυχές και τον αντίκτυπο της ηλεκτρονικής εποχής **στα άτομα**, από την κατανόηση του τι φέρνει η ηλεκτρονική εποχή στους ανθρώπους μέχρι τους τρόπους για να σχεδιάσουν, να διαχειριστούν καλύτερα και να ξεπεράσουν τις συνέπειές της, ώστε το άτομο να βελτιώσει τη ζωή του και να επιτύχει μια πιο ισορροπημένη εσωτερική πνευματική και ψυχική αρμονία με ποιήματα και γνωμικά, και συγκεκριμένα σχέδια δράσης.

**Το δοκίμιο ‘Ο Άνθρωπος στην Ηλεκτρονική Εποχή’** προσφέρει μια εναλλακτική θεώρηση και πρόταση βελτίωσης της εσωτερικής πνευματικής και ψυχικής αρμονίας της ζωής σου στις συνθήκες του 21<sup>ου</sup> αιώνα, με βάση μια ανθρωποκεντρική πνευματική προσέγγιση, κατά κύριο λόγο, την απομνημόνευση και αξιοποίηση **ποιημάτων και γνωμικών (των επτά σοφών)**, όπως: *Γνώδι μαθών’* (γνώριζε μαθαίνοντας), *Σαυτὸν ἴσθι’* (γνώρισε τον εαυτό σου), *Καιρὸν γνώθι’* (φρόντιζε να διακρίνεις την κατάλληλη στιγμή), *Φρόνει θνητά’* (να σκέφτεσαι ως θνητός) και *Φρόνησιν ἄσκει’* (να συμπεριφέρεσαι με φρόνηση).

Επίσης, αυτό αποτελεί ιδεολογική συνέχεια το πρόσφατου βιβλίου μου «**Ζήσε πιο ευτυχισμένα και αρμονικά**» (Εκδόσεις Φυλάτος, 2020).

Σε αυτό το βιβλίο προτείνω συγκεκριμένες πρακτικές ενέργειες και σχέδια δράσης για τη σημαντική βελτίωση της ζωής σου σε όλα τα επίπεδα (προσωπικό, επαγγελματικό, κοινωνικό, κ.λπ.) με βάση την αξιοποίηση των οκτώ (**8**) **πανανθρώπινων αρετών** (Φιλία, Αγάπη, Αρμονία, Πίστη, Καλοκαγαθία, Μετριοφροσύνη, Δικαιοσύνη, Θάρρος), κ.λπ.

## ► Τι πρέπει λοιπόν να κάνει ο κάθε άνθρωπος;

Η πρότασή μου είναι η προσέγγιση με 4 φάσεις που ακολουθεί.

### Προσέγγιση αντιμετώπισης της ηλεκτρονικής εποχής

#### Φάση 1. Κατανόηση

Να μελετήσει, κατανοήσει και αντιληφθεί πως το άτομο έφθασε σήμερα να λειτουργεί στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού πολιτισμού του 21<sup>ου</sup> αιώνα σε επίπεδο κοινωνικής και προσωπικής ψυχικής κατάστασης. Το περιεχόμενο του προλόγου και των Κεφαλαίων 1 έως 3 θα τον υποστηρίξουν σε αυτή την προσπάθεια.

*Όπως πολύ σοφά έχουν πει οι επτά αρχαίοι Έλληνες σοφοί<sup>4</sup>: 'Ακούσας νόει' (Κατανόησε αφού ακούσεις) και 'Μη πλούτει κακῶς' (Να μην πλουτίζεις με άσχημο τρόπο).*

#### Φάση 2. Προετοιμασία

Να σκεφθεί σοβαρά το άτομο πώς μπορεί να κάνει τις δικές του αλλαγές για να βρει την ηρεμία του και να βελτιώσει πιο αποτελεσματικά την ψυχική και σωματική (φυσική) του ισορροπία για να έχει μια καλύτερη και πιο αρμονική διαβίωση. Το περιεχόμενο του Κεφαλαίου 4 θα τον υποστηρίξουν σε αυτή την προσπάθεια.

*Όπως πολύ σοφά έχουν πει οι επτά αρχαίοι Έλληνες σοφοί: 'Άρχε σεαυτοῦ' (Να κυριαρχείς στον εαυτό σου) και 'Ἡδονῆς κρατεῖν' (Να είσαι κύριος της ηδονής).*

### Φάση 3. Δημιουργία Σχεδίου Δράσης

Να δημιουργήσει το άτομο το δικό του σχέδιο βελτίωσης αντιμετώπισης των επιπτώσεων της ηλεκτρονικής εποχής για να πετύχει τη δική του αρμονία σε καλύτερο επίπεδο.

Το περιεχόμενο των Κεφαλαίων 5 έως 8 θα τον υποστηρίξουν σε αυτή την προσπάθεια.

*Όπως πολύ σοφά έχουν πει οι επτά αρχαίοι Έλληνες σοφοί: 'Βραδέως έγχείρει· ὁδ' ἂν ἄρξῃ, διαβεβαιοῦ' (Να μη βιάζεσαι να αναλάβεις κάτι, ό,τι όμως αρχίσεις, να μένεις σταθερός σ' αυτό) και 'Βλαβερὸν ἀκρασία' (Το να μην ελέγχεις τον εαυτό σου είναι βλαβερό πράγμα).*

### Φάση 4. Υλοποίηση Σχεδίου Δράσης

Να οραματισθεί το άτομο ένα καλύτερο περιβάλλον για τη διαβίωσή του και να υλοποιήσει αυτό το δικό του σχέδιο βελτίωσης, αφού το προσαρμόσει στις δικές του προσωπικές συνθήκες, αντλώντας ενέργεια, παρακίνηση και θετική διάθεση από τη μελέτη και την κατανόηση γνωμικών αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων και ποιημάτων.

Το περιεχόμενο των Κεφαλαίων 9 και 10 και του παραρτήματος (1-10) θα τον υποστηρίξουν σε αυτή την προσπάθεια.

*Όπως πολύ σοφά έχουν πει οι επτά αρχαίοι Έλληνες σοφοί: 'Δόξαν μή λειπέ' (Να μην εγκαταλείπεις ό,τι αποφάσισες), 'Κινδύνευε φρονίμως' (Να διακινδυνεύεις με φρόνηση) και 'Φειδόμενος μή λειπέ' (Μην αφήνεις τίποτε στη μέση από φειδώ).*

***Συμπέρασμα:*** Το περιεχόμενο του προλόγου είναι η πρώτη ενέργεια της πρώτης φάσης (***Κατανόηση***) της ***Προσέγγισης Αντιμετώπισης της Ηλεκτρονικής Εποχής.***

Είμαι αποκλειστικά υπεύθυνος για οποιεσδήποτε τυχόν παραλείψεις, λάθη και ανακρίβειες, ελπίζοντας, εάν είναι δυνατόν, στην προσφορά ενός μικρού οδηγού αντιμετώπισης των συνθηκών διαβίωσης του 21<sup>ου</sup> αιώνα και της επίτευξης της εσωτερικής ψυχικής και πνευματικής αρμονίας του κάθε ανθρώπου.

*I. Κυριαζόγλου*



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

### Ψηφιακή Αλφάβητος, Μέσα και Πολιτισμός

---

*‘Ο κόσμος ολόκληρος μοιάζει με τη σκηνή ενός θεάτρου. Η ζωή μας είναι απλά ένα πέρασμα από αυτή. Ανεβαίνουμε, βλέπουμε και μας βλέπουν και στο τέλος πάντα φεύγουμε.’*

*Δημόκριτος*

*‘Κάθε ηλεκτρονικό μέσο επιβάλλει στον αποδέκτη μια προκατάληψη πέραν των όποιων λογικών αντιδράσεων του’.*

*Marshall McLuhan*

#### 1. Κατανάλωση χωρίς όρια

Ο πλανήτης μας μετατρέπεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα σε μια καταναγκαστική καταναλωτική αγορά.

Οι άνθρωποι πρέπει να παράγουν αγόγγυστα και να καταναλώνουν εξαναγκαστικά όσα παρήχθησαν από τους ίδιους και τις μηχανές παραγωγής, τις διάφορες τεχνολογίες και τις ανώνυμες ή και επώνυμες παγκόσμιες επιχειρήσεις. Τα πάντα είναι μιας χρήσης και πετιούνται, για να ανακυκλώνονται και να ξαναγίνονται προϊόντα μιας χρήσης, για να πεταχτούν πάλι στον κάδο ανακύκλωσης και να συμβάλουν στη σπατάλη της φθοράς, της μη αξιοποίησης και της μη ανάπτυξης εύχρηστων αγαθών.

Χρησιμοποιούμε όλοι μας πολλά προϊόντα μιας χρήσης, όπως: πλαστικά ξυράφια, ποτήρια, πετσέτες από

χαρτί, μαντιλάκια καθαρισμού, πάνες, πλαστικές σακούλες, χαρτοπετσέτες ακόμη και φωτογραφικές μηχανές.

Μακροπρόθεσμα τα προϊόντα αυτά όχι μόνο κοστίζουν συνήθως ακριβότερα, αλλά απαιτούν και την κατανάλωση περισσότερων πόρων και ενέργειας συγκριτικά με τα επαναχρησιμοποιούμενα προϊόντα.

Σύμφωνα με μελέτες σε Ευρωπαϊκό επίπεδο το 80-85% των θαλάσσιων απορριμμάτων που συναντώνται στις παραλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πλαστικά. Από το σύνολο των πλαστικών 50% αντιστοιχεί σε πλαστικά αντικείμενα μιας χρήσης και 27% σε είδη αλιείας. Τα αντικείμενα αυτά δημιουργούν τεράστιο πρόβλημα στα θαλάσσια οικοσυστήματα, τη βιοποικιλότητα και την ανθρώπινη υγεία και κατ' επέκταση έχουν επιπτώσεις σε οικονομικές δραστηριότητες όπως στον τουρισμό, την αλιεία και τη ναυτιλία<sup>2</sup>.

Μία από τις πιο εντυπωσιακές αλλαγές που γνώρισε η κοινωνία μας τις τελευταίες δεκαετίες είναι η ανάπτυξη της 'Νέας Οικονομίας<sup>3</sup>'. Σε αυτή τη νέα οικονομία, οι πληροφορίες σε όλες τις μορφές τους έχουν γίνει ψηφιακές, έχουν περιοριστεί σε bits που είναι αποθηκευμένα σε υπολογιστές και ρέουν μέσω των δικτύων με ταχύτητα αστραπής.

Επίσης μας έχουν δημιουργήσει μια 'εικονική πραγματικότητα'.

## 2. Εικονική πραγματικότητα

Ζούμε λοιπόν σε μία τέλεια, ίσως, 'εικονική πραγματικότητα<sup>4</sup>.

Η έννοια 'εικονική πραγματικότητα' προέρχεται από τους όρους 'εικονική' και 'πραγματικότητα'. Σύμφωνα με τον σύγχρονο ορισμό του Ελληνικού λεξιλογίου 'Εικονική' ορίζεται ως η αναπαράσταση πραγματικού ή φανταστικού αντικειμένου, κ.τ.λ., που προέρχεται από την Αρχαία Ελληνική λέξη 'είκω' που σημαίνει μοιάζω.

Ο όρος 'πραγματικότητα' ορίζεται σύμφωνα με την προηγούμενη πηγή, ως η ιδιότητα η κατάσταση του πραγματικού, ο αντικειμενικός κόσμος που γίνεται αντιληπτός με τις αισθήσεις, και προέρχεται από τη λέξη 'πράγμα' που σημαίνει 'κάθε τι που έχει αντικειμενική υπόσταση'.

Συστατικά μέρη της έννοιας "εικονική πραγματικότητα" υπό την προηγούμενη ανάλυση και ορισμό είναι: παραστάσεις και μέσα διανομής και αντίληψης στον μη ψηφιακό πολιτισμό.

Οι παραστάσεις είναι εικόνες, τα χρώματα, ο ήχος, οι πληροφορίες και τα δεδομένα από παράγοντες από κάποια πηγή και έχουν έναν ή περισσότερους αποδέκτες.

Οι διαστάσεις αυτών των παραστάσεων απευθύνονται σε όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις και στον ανθρώπινο νου. Έχουν ως πεδίο εφαρμογής τους την ανθρώπινη ύπαρξη και η ταχύτητα παραγωγής, μετάδοσης και λήψης είναι χαμηλή και μονοδιάστατη.

Τα μέσα διανομής και αντίληψης είναι οι τρόποι και τα οχήματα που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά των παραστάσεων (εικόνων, ήχων, χρωμάτων, πληροφοριών, δεδομένων) από την πηγή στον αποδέκτη (παραλήπτη).

Οι οικονομικές δραστηριότητες της ανθρωπότητας σε όλες τις χώρες, μοντέρνες και μη, βασίζονται όλο και περισσότερο στις πληροφορίες, στη γρήγορη μετάδοσή των, στην αποτελεσματική αποδοχή των, στην άμεση λήψη

Το βιβλίο **‘Ο Άνθρωπος στην Ηλεκτρονική Εποχή’**, περιγράφει τις συνθήκες διαβίωσης του ανθρώπου στην Ηλεκτρονική Εποχή, τις επιπτώσεις αυτής της εποχής στο άτομο, και περιέχει τρόπους για να αντιμετωπίσεις καλύτερα τις συνθήκες και επιπτώσεις της ηλεκτρονικής εποχής και του ψηφιακού πολιτισμού.

**Περιλαμβάνει, συνοπτικά, 10 κεφάλαια και 10 παραρτήματα** που περιγράφουν την Ηλεκτρονική Εποχή και τις επιπτώσεις στα άτομα και την κοινωνία, και αναλύουν τρόπους βελτίωσης των επιπτώσεων της Ηλεκτρονικής Εποχής με:

1. Ένα σχέδιο δράσης (7 βημάτων), με τη χρήση ιδεών και άνω των 650 γνωμικών αρχαίων Ελλήνων (ταξινομημένα σε 21 κατηγορίες) και 35 ποιημάτων,
2. Ένα σύνολο (περίπου 31) από πρακτικές ενέργειες για πιο ισορροπημένη και αρμονική ζωή, και τη βελτίωση της ψυχικής σας υγείας, της ηλεκτρονικής σας παρουσίας και της ψηφιακής τεχνολογίας,
3. Ένα γλωσσάρι όρων και εννοιών Πληροφορικής και Διαδικτύου, και Ηθικά διδάγματα 21 μύθων του Αισώπου, και
4. Μια μέθοδο για να τα αξιοποιήσεις τα αρχαία γνωμικά και τα ποιήματα πιο αποτελεσματικά για να βελτιώσετε τη ζωή σας.

ISBN 978-960-658-133-5



[www.fylatos.com](http://www.fylatos.com)